

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında Dostluk, İyi komşuluk ve İşbirliği Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 21.3.1993 Sayı : 21531)

Kanun No.
3900

Kabul Tarihi
11.3.1993

MADDE 1. — 19 Eylül 1991 tarihinde Bükreş’de imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya Arasında Dostluk, İyi Komşuluk ve İşbirliği Antlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

3900

11.3.1993

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ROMANYA ARASINDA DOSTLUK, İYİ KOMŞULUK VE İŞBİRLİĞİ ANTLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile romanya,
Ülkeleri ve milletleri arasındaki geleneksel dostluk ve işbirliği ilişkilerinin ulaşılmış bulunduğu düzeyden duydukları memnuniyeti kaydederek,

17 Ekim 1933 tarihinde Ankara'da imzalanmış bulunan Dostluk, Saldırmazlık, Hakemlik ve Uzlaşma antlaşmasını gözönünde tutarak ve bu Antlaşmanın iki Devlet ve millet arasında ihlal edilemez bir barışın ve gerçek ve ebedi bir dostluğun mevcut olduğuna ilişkin maddelerine bağlılıklarını özellikle teyit ederek,

Birleşmiş Milletler Yasasının amaç ve ilkelerine bağlılıklarını yineleyerek,

1 Ağustos 1975 tarihli Helsinki Niha⁵ Senedi ve 21 Kasım 1990 tarihli Yeni Bir Avrupa İçin Paris Yasası da dahil olmak üzere, Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği Konferansı süreci çerçevesinde kabul edilen diğer belgeler ile üstlendikleri yükümlülükleri teyit ederek,

Avrupa Kıtasında özgürlük, insan haklarına saygı, demokrasi, barış, güvenlik ve işbirliği yönünde atılan tarihi adımları memnuniyetle karşılayarak,

Avrupa'da demokrasi, barış ve bütünleşme sürecinin hızlandırılması ve yeni oluşan dostluk ve işbirliği ortamının daha da güçlendirilmesi için çabaların sürdürülmesi gereğine inanarak ve bu amaçla bu yöndeki çabalara katkıda bulunmak azimlerini ve kararlılıklarını açıklayarak,

İki ülke arasındaki dostluk, iyi komşuluk ve işbirliği ilişkilerinin yeni bir temel üzerinde dayalı olarak daha da geliştirilip güçlendirilmesi kararlılığı ile,

Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

MADDE 1

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya, aralarındaki ilişkileri karşılıklı güven, işbirliği ve ortak yarar temellerinde ve birbirlerinin siyasî bağımsızlığına, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı, içişlerine karışmama, hak eşitliği ve insan haklarına ve temel özgürlüklerine saygı, ilkelerine dayalı olarak geliştirmek azim ve kararlılıklarını teyit ederler.

MADDE 2

Taraflar, uluslararası ilişkilerde güç kullanılmasının veya güç kullanma tehdidinde bulunulmasının kabul edilemez olduğunu ve uluslararası sorunların barışçı yöntemlerle çözüme kavuşturulması gerektiğini teyit ederler.

Taraflar, topraklarının yekdiğerine yönelik saldırgan ve yıkıcı faaliyetler için kullanılmasına izin vermeyeceklerdir.

Taraflar, aralarında doğabilecek uyuşmazlıkları, mühhasıran barışçı yöntemlerle ve dostane bir şekilde çözmek azimlerini teyit ederler.

MADDE 3

Taraflar, birbirlerinin üçüncü devlet veya devletlerin silahlı saldırısına uğramaları halinde saldırgan veya saldırganlara askerî veya diğer bir şekilde yardım sağlamayacaklarını taahhüt ederler.

3900

11.3.1993

Böyle bir durumda Taraflar saldırının durdurulması ve tüm sonuçlarının bertaraf edilmesi amacıyla Birleşmiş Milletler Yasası'na uygun olarak ve diğer ilgili uluslararası kurum ve düzenlemelerin sağladığı imkânlardan yararlanarak hertürlü çabayı harcayacaklardır.

MADDE 4

Taraflar, uluslararası barış ve güvenliği tehdit edecek veya tehlikeye sokabilecek bir durum karşısında birbirleriyle temasa geçerek durumu değerlendirecek ve bu konuda danışmalarda bulunacaklardır.

MADDE 5

Taraflar, Birleşmiş Milletler Örgütünün uluslararası barış ve güvenliğin idamesi konusunda ve diğer alanlarda oynadığı rolün güçlendirilmesi amacı ile aralarındaki işbirliğini ve ortak çabalarını artırmakta anlaşmışlardır.

MADDE 6

Taraflar, Yeni bir Avrupa İçin Paris Yasasının kabulü ile kurum ve yapılarını oluşturma aşamasına giren Avrupa'da Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sürecine tam bağlılıklarını teyit ederler.

Taraflar, Avrupa'nın, Avrupa ulusları arasındaki anlayış dostluk, karşılıklı güven ve işbirliğini daha da güçlendirecek bir devletler topluluğu halinde yeniden şekillenmesi yolunda çaba harcayacaklardır.

Taraflar, demokrasi, özgürlük, hukukun üstünlüğü, düşünce, din ve inanç özgürlüğü, insan haklarına saygı, hür teşebbüs ve sosyal adalet gibi ortak hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunmayı sürdürecektirler.

MADDE 7

Taraflar, AGİK süreci çerçevesinde, Avrupa'da güvenlik, güven ve istikrarın güçlenmesini sağlayacak olan silahların kontrolü ve silahsızlanmayı geliştireceklerdir.

Taraflar, uygulanması etkin şekilde denetlenebilen anlaşmaların yapılmasıyla silahların kontrolü ve silahsızlanma sürecini geliştirmek amacıyla, katıldıkları uluslararası müzakere forumları da dahil olmak üzere, işbirliğinde bulunacaklardır.

Taraflar, askerî alanda temasları geliştirecek, askerî makamları arasında kararlaştırılacak düzeylerde temaslarda ve devrevi danışmalarda bulunacaklardır.

MADDE 8

Taraflar, aralarındaki ekonomik, sinai, malfî, ticarî, bilimsel, teknolojik ve çevre alanlarındaki işbirliğini kapsamlı biçimde geliştireceklerdir.

Taraflar, aralarındaki ticari ilişkilerin ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesinin iki ülke halklarının refah ve mutluluğuna hizmet edeceği ve bunun Romanya'nın ekonomik reformlarını yürütmesine ve serbest piyasa ekonomisine geçişine de önemli ölçüde katkıda bulunacağı hususunda görüş birliği içindedirler.

Taraflar, işbu Madde'de belirtilen işbirliği hedeflerini ileriye götürmek amacıyla gerektiğinde yeni anlaşmalar ve diğer pratik düzenlemeler yapacaklardır.

3900

11.3.1993

Taraflar, başta ulaştırma, haberleşme ve enerji sektörleri olmak üzere ekonominin çeşitli alanlarında işbirliği yapılmasının ve iki ülkenin kamu ve özel sektör şirketleri arasında ortak şirketler kurulmasının önemini teyit etmişlerdir. Taraflar, bu amaçla, ikili anlaşmaları çerçevesinde gerekli teşvikleri sağlamak ve ülkelerinde veya üçüncü ülkelerde, ikili veya çok taraflı ortak yatırımları özendirme için anlaşmışlardır.

Taraflar, üçüncü ülkelere karşı yükümlülüklerine ters düşmeyecek şekilde ve iç hukuklarına uygun olarak diğer tarafın vatandaşlarına, şirketlerine ve kuruluşlarına, yatırımlarında ve diğer ekonomik faaliyetlerinde ve elverişli şartları sağlamayı dikkate alacaklardır.

MADDE 9

Taraflar, ekonomik alanlarda birbirlerinin bilgi ve deneyiminden yararlanmak amacıyla danışmalarda ve uzman değişiminde bulunmanın yararını teyit etmişler ve ülkelerinin potansiyelinin daha iyi tanınması için her düzeyde temasların artırılmasını kararlaştırmışlardır.

Taraflar, iki ülke arasındaki ekonomik, ticarî ve teknik işbirliği uygulamalarının güçlendirilmesi ve yönlendirilmesi amacıyla, Hükümetlerarası Türk-Romen Karma Ekonomik Komisyonuna önemli görevler düştüğü konusunda mutabıktırlar.

Türk-Romen İş Konseyinin kurulmasının potansiyel yararları olacağına inanan Taraflar, bu yöndeki çabaların özendirilmesi üzerinde görüş birliği içindedirler.

MADDE 10

Taraflar, bilim ve teknoloji kuruluşları arasında yakın ilişkiler kurulması ve gerektiğinde ad-hoc çalışma grupları oluşturulması hususunda mutabıktırlar. Taraflar, ayrıca bilimsel ve teknik işbirliğinin ahdi temelini bir an önce tesis edilmesi hususunda görüş birliği içindedirler.

MADDE 11

Taraflar, Karadeniz Bölgesi ülkeleri arasında ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesine büyük önem atfetmektedirler.

Bu amaçla, Taraflar, ekonomi, teknoloji ve çevrenin korunması alanlarında ortak çıkarlara yönelik işbirliği projelerinin yürütülmesi ve geliştirilmesini amaçlayan "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Deklarasyonu" nun uygulanması için hertürlü çabayı sarfedecekler ve Türk ve Romen işletme ve firmalarının bireysel veya ortak girişimlerini teşvik etmek ve iş koşullarını geliştirmek için çalışacaklardır.

MADDE 12

Taraflar, çevrenin korunmasına ilişkin sorunların küresel önemini gözönünde tutarak, bu alanda aralarındaki işbirliğini yoğunlaştırma arzusundadırlar.

Nihai şeklini almış olan "Karadeniz'in Kirlilikten Korunması Sözleşmesi" nin ve ilgili Protokollerinin Karadeniz'e kıyıdaş ülkeler arasında imzalanacağına dair beklentilerini açıklayan Taraflar, anılan Sözleşmenin amaçlarını takip etmek ve geliştirmek ve ilgili uluslararası kuruluşlarla yakın işbirliği halinde, Karadeniz'deki bütün kirlenme sebepleriyle mücadele etmek hususundaki taahhütlerini yeniden teyid ederler.

MADDE 13

Taraflar, Türk ve Romen ulusları arasındaki kültürel bağları ve iletişimi güçlendirmek kararlılığıyla ve Tüm Avrupa uluslarına açık bir Avrupa kültür sahasının yaratılmasına katkıda

3900

11.3.1993

bulunmak arzusuyla, aralarında mevcut kültür, eğitim, bilim ve sanat değişimlerini düzenleyen anlaşma ve uygulama programlarına dayanan kültürel işbirliğinin daha da geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesini taahhüt ederler.

Taraflar, iki ülkenin üniversiteleri, araştırma kurumları ve kültür ve sanat kuruluşları arasında doğrudan işbirliği yapılmasını özendireceklerdir.

Taraflar, ayrıca, Türkiye'de Romen dilinin ve Romanya'da Türk dilinin öğrenimini destekleyecekler ve teşvik edeceklerdir. Taraflar, öğretim malzemesi değişimi ve öğretmenlere eğitim olanağı sağlanmasını kolaylaştıracaklardır.

MADDE 14

Taraflar, her türlü enformasyonun daha geniş ve özgür biçimde yayılımını sağlamak yolundaki çabalarını artırmayı ve buna bağlı olarak basın ve yayın alanlarındaki işbirliğini çağdaş haberleşme yöntemlerinin kablo ve uydu sistemleri gibi olanaklarından da yararlanmak suretiyle teşvik etmeyi ve geliştirmeyi taahhüt ederler.

MADDE 15

Taraflar, Parlamentoları arasındaki temasların geliştirilmesine özel bir önem atfetmektedirler.

Taraflar, her iki ülkenin halkları arasındaki temasların artırılması ve kadın ve gençlik örgütleri, sendikalar, eğitim kurumları ve spor kuruluşları ile diğer meslekî ve sosyal örgütleri arasındaki temas ve işbirliğinin gelişmesini destekleyeceklerdir. Taraflar, kentler ve yerel yönetimler arasındaki temasların ve işbirliğinin gelişmesini özendireceklerdir.

MADDE 16

Taraflar, konsolosluk alanında işbirliğini daha da geliştireceklerdir. Vatandaşlarının diğer ülkede buldukları süre içinde karşılaşılabilecekleri sorunları iyi niyetle çözmeye yönelik çaba göstereceklerdir.

MADDE 17

Taraflar, terörizmin bütün yöntem ve uygulamalarını, kaynağı, sebebi ve amacı ne olursa olsun kayıtsız şartsız kınarlar. Taraflar, terörizmin hiçbir koşul altında haklı kılınmayacağı yolundaki inançlarını teyit ederler.

Taraflar, uluslararası terörizme ve örgütlenmiş suçlara karşı mücadelede işbirliği yapacaklardır.

Taraflar, silah ve uyuşturucu madde kaçakçılığı ile tarihî ve kültürel eserler ve diğer benzer kaçakçılığa karşı mücadelede işbirliği yapacaklardır.

MADDE 18

Taraflar, ülkeleri arasındaki işbirliğinin ve Avrupa'daki genel eğilimlerin doğurduğu ihtiyaçları da dikkate alarak ve ülkelerinin ekonomik, sosyal ve hukukî yapılarındaki gelişmelere uygun olarak, ikili ilişkilerinin ahdi çerçevesini iyileştireceklerdir.

MADDE 19

Taraflar, ikili ilişkilerin gelişmesi hususunda ve her iki ülkeyi ilgilendiren uluslararası ve bölgesel konularda uygun düzeyde ve düzenli aralarla siyasî danışmalarda bulunacaklardır.

MADDE 20

İşbu Antlaşma herhangi bir devlete karşı değildir ve Tarafların üçüncü Devletlerle imzalamış oldukları ikili ve çok taraflı anlaşmalardan doğan hak ve vebelerini etkilemeyecektir.

MADDE 21

İşbu antlaşma onayı tabidir. Onay belgelerinin teati edildiği tarihten 30 gün sonra yürürlüğe girecektir.

İşbu Antlaşma 20 yıl yürürlükte kalacaktır. Taraflardan birinin yürürlük süresinin dolmasından bir yıl önce yazılı olarak feshi ihbarda bulunmaması halinde antlaşma beşer yıllık sürelerle yürürlükte kalmaya devam edecektir.

Bükreş'te 19 Eylül 1991 tarihinde herbiri Türkçe ve Romence dillerinde olmak üzere iki nüsha halinde ve her iki metin aynı ölçüde geçerli olacak şekilde imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ADINA
TURGUT ÖZAL
CUMHURBAŞKANI

ROMANYA
ADINA
ION ILIESCU
CUMHURBAŞKANI

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
2	26	656
17	6	289
32	80	78:79,81,219:223

I - Gerekçeli 157 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 80 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/323